

Որակի հռչակագիր Արտահանման միջին (միջին արժեք) գների ինդեքս

0 Ընդհանուր տեղեկատվություն վիճակագրական արտադրանքի մասին		
0.1	Անվանումը	Արտահանման միջին (միջին արժեք) գների ինդեքս
0.2	Ոլորտը	Արտաքին առևտուր
0.3	Պատասխանատու մարմինը, բաժինը, անձը և այլն	ՀՀ ԱՎԾ Գների վիճակագրության և միջազգային համադրումների բաժին Բաժնի պետ Գուրգեն Մարտիրոսյան Հայաստանի Հանրապետություն, 0010, Երևան, Հանրապետության պողոտա, Կառավարական շենք 3, Հեռ: (374) (10) 523 946, 564 566 Ֆաքս: (374) (10) 521 921 Էլ. Փոստ: gurgen@armstat.am , info@armstat.am
0.4	Նպատակը և պատմությունը	Տարբեր հաշվարկների և վերլուծությունների ժամանակ արտաքին առևտրի գների ինդեքսի կիրառումը հնարավորություն է տալիս որոշել արտահանման տեսակարար կշիռը ՀՆԱ-ում: Այս առումով կարևոր նշանակություն ունի արտաքին առևտրի գների վիճակագրությունը: Արտահանման ապրանքների գների մակարդակի և դինամիկայի ուսումնասիրման համար կիրառվում է ինդեքսային մեթոդը: Արտաքին առևտրի բնագավառում կարևոր ցուցանիշ է արտաքին առևտրի գների կամ միավորի արժեքի ինդեքսը: Ցուցանիշի հաշվառումը վարվում է 1997 թվականից:
0.5	Սպառողները և կիրառումը	Վիճակագրական տեղեկատվության հիմնական սպառողներն են պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինները, հասարակական, գիտակրթական, ֆինանսական կազմակերպությունները, գործարար համայնքը, զանգվածային լրատվամիջոցները, կենտրոնական բանկը, միջազգային կազմակերպությունները և այլն: Արտահանման ապրանքների գների ինդեքսը կիրառվում է ազգային հաշիվներում որպես դեֆլյատոր, ինչպես նաև արտաքին առևտրի առևտրաշրջանառության (արտահանման) հաստատուն գներով ֆիզիկական ծավալի հաշվարկման համար:
0.6	Տեղեկությունների աղբյուրները	ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի մաքսային ծառայության կողմից ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայությանը յուրաքանչյուր ամիս տրամադրվում է տեղեկատվություն ՀՀ արտաքին առևտրի ծավալների մասին:

		Արտահանման ապրանքների գների կամ արտահանման միավորի արժեքի ինդեքսների հաշվարկի համար որպես տվյալների սկզբնաղբյուր են հանդիսանում իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց բեռնամաքսային հայտարարագրերը (դեկլարացիաները):
0.7	Տվյալների հավաքագրման իրավական լիազորությունը	Տվյալները հավաքագրվում են «Պետական վիճակագրության մասին» և «Հայաստանի Հանրապետության 2010-2012 թվականների պետական վիճակագրական աշխատանքների եռամյա ծրագրի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրության պետական խորհրդի 2002թ. մայիսի 10-ի «Վարչական (տեղեկատվական) ռեգիստրների վարման և դրանցից տեղեկատվության ստացման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 109 որոշման և 2011թ. դեկտեմբերի 14-ի «2012թ. պետական վիճակագրական աշխատանքների տարեկան ծրագիրը հաստատելու մասին» թիվ 10-Ն որոշումների հիման վրա:
0.8	Ռեսպոնդենտների (սկզբնական տեղեկություններ ներկայացնողների) ծանրաբեռնվածությունը	Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածություն չի հաշվարկվում:
1 Բովանդակություն		
1.1	Բովանդակության նկարագիր	Արտահանման ապրանքների գների ինդեքսը բնութագրում է արտահանման ապրանքների գների փոփոխման հաշվին արտահանման արժեքի փոփոխությունը՝ անփոփոխ, հաստատուն ֆիզիկական ծավալի պայմաններում: Ժամանակագրական համադրելիության առումով արտահանման միջին գների ինդեքսները (տոկոսներով) հաշվարկվում են հետևյալ կտրվածքներով՝ <ul style="list-style-type: none"> • հաշվետու ամիսը նախորդ ամսվա նկատմամբ, • հաշվետու ամիսը նախորդ տարվա համապատասխան ամսվա նկատմամբ, • հաշվետու ամիսը նախորդ տարվա դեկտեմբերի նկատմամբ, • աճողական կարգով (նախորդ տարվա համապատասխան ժամանակաշրջանի նկատմամբ, • հաշվետու ամիսը բազիսային տարվա՝ 2011թ. նկատմամբ:
1.2	Վիճակագրական հասկացություններ	<i>Համակցություն</i> Հայաստանի Հանրապետության արտաքին առևտրում արտահանման մասը կազմող

		<p>արտահանման ծավալների (բնափրային և արժեքային արտահայտությամբ) մասին տեղեկատվությունն է:</p> <p><i>Աշխարհագրական ընդգրկունություն</i></p> <p>Ընդգրկվում է Հայաստանի Հանրապետության ողջ տնտեսական տարածքը, ինչը համապատասխանեցված է նրա մաքսային տարածքին:</p> <p><i>Ապրանքի ընդգրկունություն</i></p> <p>Ինդեքսների հաշվարկին մասնակցող ապրանքների ընդգրկունակությունը պայմանավորված է բազիսային տարում արտահանված ապրանքների համակցությամբ և կիրառվող սահմանային գործակիցներով:</p> <p><i>Փոփոխականներ</i></p> <p><u>Գին.</u> ապրանքների գնային ցուցանիշները ստացվում են բեռնամաքսային հայտարարագրերի տեղեկատվական բազայում գոյություն ունեցող ապրանքի քանակի և արժեքի մասին տվյալների հիման վրա:</p> <p><u>Միավորի արժեքի գին.</u> ապրանքի արժեքի և քանակի հարաբերությունն է, որտեղ ապրանքի ամենացածր դետալացման (մանրամասնելու) պայմաններում անգամ կարող են երկու կամ մի քանի որակապես տարբեր ապրանքներ դասակարգված լինել միևնույն ութանիշ ծածկագրով:</p> <p><u>Սահմանային գործակիցներ.</u> գնային մեծ շեղումներից խուսափելու համար օգտագործվում է ինդեքսների շարքի վերին և ստորին թույլատրելի սահմանների հարթեցման մեթոդը՝ սահմանային գործակիցների կիրառմամբ:</p> <p>Այն ապրանքները, որոնք ունեն հաշվարկված սահմանային գործակցից ավելի գնային տատանումներ՝ (նվազման կամ աճման միտումով), այսինքն միջին արժեքի փոփոխությունները (ինդեքսները) դուրս են մնում այդ միջակայքերից, չեն մասնակցում հետագա հաշվարկներին: Ինդեքսի թույլատրելի վերին և ստորին սահմանները որոշվում են առանձին ապրանքատեսակների գների միջին կշռված քառակուսային շեղումների և դրանց հիման վրա հաշվարկված տատանման (վարիացիոն) գործակիցների օգնությամբ (միջոցով):</p>
--	--	---

	<p><u>Կշիռների սկզբնաղբյուրներ.</u> Ինդեքսների ագրեգացման համար կշիռների սկզբնաղբյուր են հանդիսանում ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի մաքսային ծառայության կողմից ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայությանը տրամադրվող տեղեկատվությունը ՀՀ արտաքին առևտրի արտահանման ծավալների մասին:</p> <p><i>Վիճակագրական չափորոշիչներ</i></p> <p>Ինդեքսների ամենացածր մակարդակն արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկի (USԳԱԱ) դասակարգչի ապրանքներն են, որոնց միջին արժեքի ինդեքսները կշռվելով ագրեգացվում են ըստ ապրանքային ենթախմբերի (մինչև 1339), ապրանքային խմբերի (մինչև 37) և ըստ 21 ապրանքային բաժինների:</p> <p>Արտահանման գների ինդեքսի հաշվարկի համար կիրառվում է Լասպեյրեսի բանաձևը:</p> <p><i>Խմբավորումներ</i></p> <p>Արտահանման միջին գների ինդեքսը հաշվարկվում է հետևյալ ուղղություններով՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Ըստ բոլոր երկրների», • «Ըստ ԱՊՀ երկրների», • «Ըստ ոչ ԱՊՀ երկրների», այդ թվում՝ «Ըստ Եվրամիության երկրների», <p>և յուրաքանչյուր ուղղությունը հետևյալ կտրվածքներով՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • ըստ ապրանքատեսակների, • ըստ ապրանքային ենթախմբերի, • ըստ ապրանքային խմբերի, • ըստ բաժինների, • ընդամենը ՀՀ: <p><i>Հրապարակման խմբավորումներ</i></p> <p>Արտահանման միջին գների ինդեքսները հրապարակվում են ըստ ԱՏԳԱԱ դասակարգչի 21 բաժինների և ընդամենը ՀՀ-ի:</p>
--	---

2 Ժամանակայնություն		
2.1	Հաշվետու ժամանակահատվածը	Ամսական
2.2	Հրապարակման ամսաթիվը	Ամսական տվյալները հրապարակվում են հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 30/31-րդ օրը:
2.3	Ճշտապահություն	Տվյալները հրապարակվում են տարեկան ծրագրերով հրապարակման ժամանակացույցին համապատասխան և սահմանված ժամկետներից ուշացումներ չեն արձանագրվել:
2.4	Հաճախականությունը	Ամսական
3 Ճշգրտություն		
3.1	Ընդհանուր ճշգրտություն	Ապրանքների գնային ցուցանիշները ստացվում են բեռնամաքսային հայտարարագրերի հիման վրա: Սակայն դրանց ամենացածր դետալացման (մանրամասնեցման) դեպքում էլ երկու կամ մի քանի որակապես տարբեր ապրանքներ դասակարգվում են միևնույն ութանիշ ծածկագրով: Քանի որ միավորի արժեքի ինդեքսն ընդունակ չէ ամբողջությամբ արտահայտելու ապրանքի որակական փոփոխությունը, առաջ են գալիս գնային տատանումներ: Գնային այդպիսի փոփոխությունները, կապված ապրանքի որակական հատկանիշների փոփոխությունների հետ (ոչ միատարրության պատճառով), բերում են արտահանման ապրանքների գների ինդեքսների որոշակի արհեստական շեղման: Հետևաբար անհրաժեշտություն է առաջանում ծայրահեղ գնային փոփոխություններով ապրանքները դուրս թողնել ինդեքսների հաշվարկից: Նման կարգի գնային մեծ շեղումներից խուսափելու համար օգտագործվում է ինդեքսների շարքի վերին և ստորին թույլատրելի սահմանների հարթեցման մեթոդը՝ սահմանային գործակիցների կիրառմամբ:
3.2	Անճշտության աղբյուրները	Անճշտության աղբյուր կարող են լինել. <ul style="list-style-type: none"> • Մաքսային գործակալի կողմից արտահանվող ապրանքի սխալ կոդավորումը: • ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի մաքսային ծառայության կողմից ներկայացվող տեղեկատվական բազայում, բեռնամաքսային հայտարարագրերի տվյալների սխալ մուտքագրումը:
3.3	Ճշգրտության չափումները/չափելիությունը	Ճշգրտության չափումներ չեն իրականացվում:
4 Համադրելիություն		
4.1	Ժամանակագրական	Ցուցանիշի հաշվառումը վարվում է 1997 թվականից՝ եռամսյակային կտրվածքով: 2007

	համադրելիություն	թվականից արտահանման միջին գների ինդեքսի հաշվարկման մեթոդաբանությունը կատարելագործվել է և հաշվարկվում է ամսական պարբերականությամբ: Յուրաքանչյուր հաշվարկային տարվա համար արտահանման գների ինդեքսների համար որպես բազիսային տարի և կշիռների հիմք ընդունվում է նախորդ տարին:
4.2	Համադրելիությունը այլ վիճակագրության հետ	Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվարկվում է միայն մեկ արտահանման միջին գների ինդեքս, ուստի այն համադրելի չէ այլ գնային ինդեքսների հետ:
4.3	Նախնական և վերջնական վիճակագրության միջև փոխկապակցվածությունը	Հրապարակված տվյալները համարվում են վերջնական, եթե ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի մաքսային ծառայության կողմից ճշգրտումներ չեն կատարվում:

5 Սատչելիություն		
5.1	Տարածման ձևաչափ	<p>Թղթային տարբերակ</p> <p>Ամսական, եռամսյակային հրապարակումներ</p> <p>«Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական, եռամսյակային զեկույց (հայերեն, ռուսերեն):</p> <p>Տարեկան հրապարակումներ</p> <p>«Հայաստանի վիճակագրական տարեգիրք» (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն): «Հայաստանը թվերով» վիճակագրական ժողովածու (հայերեն, անգլերեն): «Գները և գների ինդեքսները ՀՀ-ում» վիճակագրական ժողովածու (հայերեն):</p> <p>Էլեկտրոնային տարբերակ</p> <p><u>Ինտերնետային հասցե.</u></p> <p>Հրապարակումների էլեկտրոնային տարբերակները հասանելի են հայերեն (ամբողջական), ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով, հետևյալ հասցեով. http://www.armstat.am/am/?nid=82:</p>
5.2	Հիմնական նյութերը. Պահպանումն ու կիրառելիությունը	Ինդեքսների վարման օրվանից տեղեկատվական բազաները պահպանվում են էլեկտրոնային եղանակով: Էլեկտրոնային շտեմարանները ներառում են

		իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց բեռնամաքսային հայտարագրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը:
5.3	Փաստաթղթավորումը	Մեթոդաբանության պարզաբանումները հասանելի են «Հայաստանի վիճակագրական տարեգրքում», «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույցների եռամսյակային թողարկումներում, Էլեկտրոնային տարբերակով ՀՀ ԱՎԾ-ի պաշտոնական կայքում՝ http://www.armstat.am/ :
5.4	Այլ տեղեկատվություն	Այլ տեղեկատվություն հասանելի չէ:
6 Լրացուցիչ փաստաթղթավորում		
6.1		Լրացուցիչ փաստաթղթավորում առկա չէ: